

[Ole Olsen]

så op over det niveau, som man befandt sig på dengang.

Senere regeringer har imidlertid, selv om de måske i og for sig var mere talentfulde end VKR-regeringen – det skulle der vist ikke så meget til – ikke været i stand til at få saneret den danske økonomi. De har tværtimod gjort deres bedste for at forværre situationen. Den evindelige højrentepolitik, som skiftende regeringer har ment det nødvendigt at gennemføre, har naturligvis medført, at den høje rente, der nu har eksisteret i mange år, er blevet aflejret i virksomhedernes omkostninger. Andre lande, der ikke har været velsignet med en lignende politik, er tilsyneladende sluppet noget billigere.

Når man i de sidste år har spurgt om mulighederne for at hjælpe til med at sænke renten til eksportindustrien og til den industri, der befinder sig i konkurrence med importerede varer, har man stedse fået det svar – oftest fra den nuværende minister for økonomisk samordning – at det var nødvendigt at tvinge erhvervslivet til at hjemtage store beløb i udenlandske lån af hensyn til den dårlige betalingsbalance. Staten kunne ikke i stedet for hjemtage lånene, da det ville forringe vor låneværdighed på det internationale marked.

Set på kort sigt er det naturligvis rigtigt, at vi har været tvunget til at hjemtage store udenlandske lån af hensyn til betalingsbalancen, men den sidste del af forklaringen virker efter min mening betydelig mindre overbevisende.

Når vi forsøger at betragte udviklingen over et noget længere tidsrum, må vi erkende, at vi har ført en højrentepolitik for at kunne imødegå den dårlige betalingsbalance, som igen i højere og højere grad skyldes de forhøjede renteomkostninger. Det er altså en ond cirkel, vi er kommet ind i. Det kan være rimeligt at laste VKR-regeringen for for alvor at have startet den onde cirkel, men efterfølgende regeringer må så til gengæld lastes for at have ladet stå til og ikke villet eller ikke turdet se sandheden i øjnene, nemlig at det er nødvendigt på den ene eller den anden måde at få sænket renten for konkurrenceerhvervene.

Det er måske ikke ulogisk, når man ser på de borgerlige partiers karakter – måske også på socialdemokratiets – at de forsøger at undgå at nævne lønmodtagerne til prygelknægte. Vi

ser netop i disse dage, at regeringen gør sig store anstrengelser for at få lønmodtagerne til at bære den væsentligste del af de byrder, der er opstået som følge af en talentløs økonomisk politik.

Udgangspunktet for et forsøg på at bedre de økonomiske forhold i landet må være at erkende forholdene, som de er, og forsøge at lade være med at bruge alt for megen vane-tænkning. Det er gang på gang blevet sagt, at vi ikke kan afskaffe den økonomiske krise her i landet. Jeg mener selvfølgelig, det er rigtigt, men man skal være forsigtig med at standse op ved dette punkt. Som jeg tidligere har sagt, kan man naturligvis ikke uden videre afskaffe krisen. Krisen i dag er reelt et selvjusterende system, som fører nedad.

Det forekommer os, at vi i stedet for at slå os til ro med forklaringer om krisens natur skulle forsøge at anskueliggøre vore økonomiske problemer som en styringsproblematik. Vanskelighederne ved at foretage en økonomisk styring af vort samfund turde være almindeligt kendte. Det er svært at formindske arbejdsløsheden uden at forværre betalingsbalancestillingen og omvendt. De almindeligt kendte økonomiske styringsmekanismer har i praksis vist sig temmelig virkningsløse.

En af årsagerne til, at disse virkemidler ikke duer længere, er selve den store samhandel, Danmark har med udlandet. Forsøger vi at fyre op under kedelen og starte en økonomisk ekspansion, sker der det, at den forøgede købekraft, som skulle hjælpe på de hjemlige forhold, i stedet for bliver rettet mod udenlandsprodukter; dette blev tydeligt demonstreret af »mimsen«.

Vort medlemskab af EF har medført, at vi, hvis vi opfører os pænt, er afskåret fra at foretage direkte indgreb mod udenrigshandelen. Denne binding i valget af økonomiske virkemidler befastes naturligvis af vort medlemskab af OECD og andre internationale organisationer.

Internationale erfaringer viser, at det i alle lande, måske med undtagelse af de allerstørste, er nødvendigt i stort omfang at lade udenrigshandelen virke som en konkurrent til den hjemlige produktion for at holde omkostningerne nede. Vi er altså integreret i verdenshandelen, og det synes jeg i allerhøjeste grad vi skal blive ved med at være. Vi er bestemt ikke stemt for i det lange løb at unddrage os konkurrencen fra udlandet.